

Apžvalga

Nr. 45

1946. IX. 10

II metai

USSR KALTINIMAI BE PAGRINDO

New Yorkas, IX. 10. Vakar įvykusiame Saugumo Tarybos posėdyje vyko toliau diskusijos dėl USSR skundo prieš Graikiją.

Australijos atst. pareiškė, kad USSR Graikijai mesti kaltinimai yra įžeidžiantys, neatsakingi ir be jokio pagrindo ir dėl to USSR skundas turi būti atmestas.

Albanijos atst., kuriam 9 balsais prieš 1 buvo nutarta leisti pasisakyti, pareiškė, kad graikų vyriausybės remiami graikų monarchistai fašistai vykda terorą prieš demokratiškus elementus. Jis pabrėžė, kad tatau patvirtina faktas, jog Graikijoje už demokr. principus nuolat kovoja graikų partizanai. Savo kalbą jis baigė žodžiais: Jei didžiosios valstybės toleruos šį terorą, įvyks kraujo praliejimas.

JAV atstovas Jonson pareiškė nusistebėjimą kaip

gali pasaulio taikai grąžinti tokia valstybė kaip Graikija, kuri taip žiauriai nukentėjo nuo šio karo, kuri yra taip neturtinga ir kamuoja bado, o jos kaimynai yra mažiausiai penkis kartus militariniai stipresni negu Graikija. USSR kaltinimus dėl plebiscito suklastavimo, Janson pavadino absurdiškais. Jis reikalavo tą jokio rimto pagrindo neturintį skundą atmesti.

Kitas Saugumo Tarybos posėdis įvyks šiandien ir manoma, kad jame bus baigtos diskusijos dėl USSR skundo.

JTO SUVAŽIAVIMAS ATIDĖTAS

Paryžius, IX. 9. Vakar įvykusiame 4 didž. užs. reik. ministrų posėdyje buvo susitar-
ta atidėti iki š. m. spalio m. 23 d. JTO suvažiavimą. Komunikate toliau pažymima, kad 4 didž. valst. užs. reik.

min. nesutiks daugiau atidėti JTO suvažiavimą.

New Yorkas, IX. 10. JTO gen. sekretorius Trigve Lie pranešė, kad išsiuntinėjo 51 valstybei užklausimus, ar jos sutinka su JTO suvažiavimo naujo termino nustatymu.

JUGOSLAVIJA NEPASIRASYS TAIKOS SUTARTIES

Paryžius, IX. 9. Vakar ir šiandien Paryžiaus Taikos kongrese posėdžiavo Italijos teritorinė komisija.

Italijos atstovas Bonomi prašė išvesti etnografinius rubežius Venecija Giulia srityje, kad ten gyveną italai nebūtų atskirti nuo savo valstybės. Jis griežtai atmetė jugoslavų reikalavimus Goriciją priskirti Jugoslavijai.

Jugoslavijos atstovas pareiškė, kad, jei bus priimta Prancūzijos pasiūlyta rubežiaus linija ir Triestės miestas bus pripažintas laisvu miestu, Jugoslavija nepripažins tokios taikos sutarties ir jos nepasirašys.

JUGOSLAVIJAI NUTRAUKIAM JAV TIEKIMAI

New Yorkas, IX. 10. Vakar Čikagoje kalbėjęs Tarptautinio Maitinimo JAV Komiteto pirmininkas Hooveris pareiškė, kad JAV visiškai nutraukė maisto tiekimą Jugoslavijai, nes tas maistas Jugoslavijos vyriausybės yra skiriamas beveik išimtinai jugoslavų armijos maitinimui.

Du laivai, kurie su maisto kroviniais plaukė į Jugoslaviją, gavo įsakymą pakeisti kursą.

VĖL PANIKA NEW YORKO BIRŽOJ

New Yorkas, IX. 10. Vakar New Yorko vertybių biržoj įvyko skandalingas vertybių popierių kurso kritimas, kuris sukėlė biržoj tokią paniką, kurios nebuvo nuo 1929 metų. Vertybių popieriai nukrito nuo 1 iki 19 dolerių už vieną. Bendrojo sumoj vertybių popieriai buvo parduoti su 2 milijardų dolerių nuostoliu. Ypač galingai nukrito pieno ir ginklavimo pramonės akcijos.

Pranešime priduriama, kad smulkieji akcijų įlaikytojai neteko nervų ir akcijos perėjo į stambiųjų kapitalistų rankas.

Palestinos konferencija

Londonas, IX. 10. Šiandien Londone prasideda konferencija Palestinos klausimui spręsti. Šioje konferencijoje dalyvauja 7 arabų valstybių ir žydų, nepriklausančių Žydų Agentūrai atstovai. Konferencijoj dalyvauti atsisakė tiek Palestinos arabai, tiek Žydų Agentūra.

Vakar iš Paryžiaus į Londoną atskrido min. Bevinas, kuris pirmininkaus konferencijai. Konferencijos atidarymo proga min. pirm. C. Attlee pasakys kalbą, kuri bus transliuojama per radiją.

JAV gresia visuotinis streikas

New Yorkas, IX. 10. Prieš keletą dienų prasidėjęs JAV jūreivių streikas suparalizavo visą JAV laivų susisiekimą. Tiekimai kariuomenei ir UN-
RRA'į visiškai sustojė.

Jūreivių profsąjungos atstovas vakar pareiškė, kad, jei vyriausybė imsis priemonių prievarta nutraukti vykstantį streiką, bus paskelbtas visuotinis visų JAV dirbančiųjų streikas.

Molotovs kalbės Drezdene?

Triestė, IX. 9. Pasiremdamas savo Paryžiaus korespondento pranešimu, Triestės radijo siųstuvas skelbia, kad artimiausiomis dienomis Drezdene kalbės V. Molotovs. Spėjama, kad jis savo kalboje atsakys į min. Byrnes kalbą Vokietijos reikalais.

Gen. Montgomery Kanadoj

Londonas, IX. 9. Dabar įvairiuose Kanados miestuose lankosi D. Britanijos imperijos gen. štabo viršininkas marš. Montgomery. Visur jis sutinkamas entuziastingai.

Po keleto dienų jis lankysis JAV ir ten susipažins su JAV kariuomenės apginklavimu ir karo pramone.

Atvyksta Eisenhoweris

New Yorkas, IV. 9. Dar šį mėnesį į Europą atvyks JAV generalinio štabo viršininkas gen. Eisenhoweris. Jis inspektuos amerikiečių kariuomenę ir lankysis Anglijoje.

SAVIVALDYBIŲ RINKIMAI TUERINGIJOJ

Berlynas, IX. 10. Jau paaiškėjo galutiniai rezultatai savivaldybių rinkimų Tueringijoje, kurie įvyko praėjusį sekmadienį. Absoliučią daugumą gavo SED, surinkusi 50,5 balsų.

Vienas Berlyno laikraštis rašo, kad SED laimėjo tik dėl to, kad dagelyje rinkimų apygardų buvo leista išstatyti tikrai vieną SED partijos sąrašą, o kitomis partijoms buvo visiškai uždrausta išstatyti savo kandidatų sąrašus.

PASTANGOS PASTUMTI GELEŽINĖ UŽUOLAI DA

Londonas, IX. 9. Londono sekmadieninė spauda sveikina min. Byrnes kalbą Stuttgarte kaip aiškų JAV pasisakymą. Kai kurie laikraščiai daro toli siekiančias išvadas. Taip The Tribune rašo: Po šios kalbos reikia tikėtis laukti, kada Paryžiuje 4 didž. valstybių užs. reik. ministrai susės prie bendro stalo apsvaistyti Vokietijos taikos sutarties projektą. Tada paaiškės, ar yra galimas tolimesnis bendradarbiavimas tarp Rytų ir Vakarų, ar turi dingti paskutiniai to bendradarbiavimo pėdsakai. Toliau laikraštis išvedžioja: Rusų politika siekia savo įtakos sferon įtraukti Vokietiją, kol tam dar yra laikas. Bet jeigu vienybės nebus galima pasiekti, anglai ir amerikiečiai turės sukurti iš jų žinioj esančios Vokietijos atskirą valstybę.

The Economist, kalbėdamas apie ginklų gamybą sovietų zonoj Vokietijoje, rašo: Ginklų gaminimas, kuris yra įrodytas patikimais daviniiais, paleidžiant į darbą Vokietijos karo pramonę yra aliarimuojantis, lygiai kaip ir faktas, kad Rusija sparčiai ginkluojasi.

Nors Vakarai irgi neatsilieka, priduria laikraštis. Vokietijos okupacinės zonos tampa strateginėmis linijomis valstybių, kurių okup. kariuom. ten yra.

JAV žymusis dienraštis The New York Times rašo, kad, jei Potsdamo principai būtų buvę įgyvendinti, tai šiandien niekas neteiktų didelės svarbos Byrnes kalbai. Šioje kalboje JAV ministras JAV vardu siūlo sukurti taiką tarp dviejų pasaulių, kuriuos skiria skirtingos doktrinos. Min. Byrnes šia kalba bandė pastumti toliau į rytus geležinę užuolaidą.

Min. Byrnes kalba prancūzų spauda reiškia pasipiktinimą ir iššveidimą ta kalbos vieta, kurioje min. Byrnes nedviprasmiškai atmetė Prancūzijos aspiracijas į Ruhro ir Reino sritis. Antra vertus, visa spauda su džiaugsmu priima min. Byrnes žodžius apie Saar krašto priskyrimą Prancūzijai.

L'Aube Byrnes kalbą laiko gryno vilsonizmo pasireiškimu, tuo tarpu France National išvedžioja, kad didžiosios valstybės dabar lenktyniauja favorizuodamos Vokietiją.

Ged. Galvanauskas

POSUKIS GRAIKIJOJE

Graikija — tas dviejų žemynų prieangis, gyvena nuolatines kovas. Dėl įtakos rungtis du pasauliai, du frontai — nacionalinis — konservatyvinis ir komunistinis revoliucinis. Dorėnų kultūros kūrėjų ainiai, lyg senųjų dievų pasmerktas Prometėjus, ne Kaukaze, bet prie senųjų uolų prikaustyti kenčia.

Salomonas, Graikijos himno autorius, himno, kuriame aidai laisvės gaida, nevyko iš Sante ar Korfu salų į kontinentą, kad išvystyt tikrovę, kuri toli nuo jo puoselėjamų idealių. Ir dabartinė laisvė, už kurią mirė žinomas Byronas, Graikijos padangėje yra pernelyg atšiauri.

Krašte nuolat vyksta vidinės kovos. 1935 m. respublikonai, atsiklausius tautos, monarchiją palaikė. Palyginti neseniai įsikūrę komunistai, nuolat bando jėgas, kad pagaliau įsigalėtų krašte. Tai privedė prie kraštutinių dešiniųjų, vadinamos gen. Metaxas diktatūros. Ji išsilaukė, kol kraštas buvo vokiečių okupuotas. Okupacijos metu kuriasi nauji kovos sąjūdžiai. E.A.M. — elenų išlaisvinimo frontas, visur kenkia vokiečiams. Netrukus sukuriamas E.L.A.S. — karinė organizacija elenams išlaisvinti. Į šias organizacijas įsispraudžia nemažai komunistinio elemento, kuris bando paimti valdžią, britams vokiečius išvarius. 1944 m. įsiliupsnoja žiauri kova tarp komunistų ir demokratų-sovietai ir britų šalininkų. W. Churchill tą kovą laikinai numalšina, bet negali jos galutinai užgniauzti.

Britai ruošia kelią jiems palankiai vyriausybei. Mgr. S. B. Damaskinos įsodinamas į regentūrą, kad vėliau demokratiniu būdu grąžintų į sostą karalių Kristijoną Jurgį, kurio tėvą ir jį buvo priglaukęs Londonas. Rugsėjo 1 d. įvykęs, bet rugsėjo 8 d. kai kuriose srityse baigiamas tautos atsisakymas dėl valstybinės santvarkos, vaini-

MONARCHIA AR KOMUNIZMAS

Londonas, IX. 9. Britų spauda plačiai komentuoja plebiscitą Graikijoje ir apie jį teigiamai atsiliepia, išskiriant komunistinį Daily Worker.

Polit. savaitraštis Time and Tide rašo: Šio plebiscito metu graikų tauta negalėjo pasirinkti respublikinę ar konstitucinę monarchinę valdymosi formą. Ji galėjo tik pasirinkti: monarchiją ar komunistinę diktatūrą.

Tuo tarpu maskviškė Pravda plebiscitą laiko demokratiniu farsu. Graikijos laudais negalėjo laisvai pareikšti savo vėjos, nes ji buvo nuolatos terorizuojama monarchistinių-fašistinių gaujų.

kuojamas monarchistų laimėjimu. Pavasarinio balsavimo padaršintas dabartinis min. pirm. Tsaldaris nueina monarchijos keliu. 1944 m. Libanos susitarime, kuriame dalyvavo ir komunistai, užsibrėžtas tikslas, anuomet Maskvos agentų tik laikinai pakeistas, monarchistų dabar pasiekta. Britų politikai gali būti bent tuo tarpu patenkinti, nors dėl rytdienos jie dar neramūs.

Graikijos rytojus dar neaiškūs. Komunistai dabar turi 15% balsų. Jie ir liberalai nustumti į šalį. Sovietų stipriai palaikomi komunistai su atvežta iš Londono karūna kovos toliau. Tuodvi jėgos grumiasi ne dėl vidaus santvarkos, bet dėl nuo jos pareinančios užsienio politikos. Britai deda visas pastangas pasilikti Graikijoje, vieninteliame krašte Balkanuose, o Maskva nori pabaigti visus Balkanus nudažyti raudonai.

GRAIKIJOS SAUGUMAS

Aleksandras II, Rusijai nugalėjus Turkiją, sukuria Bulgariją. Bet Berlyno konferencija (1878) jai pripažįsta tik etnografines sienas. Bulgarija nuolat svajoja apie rytų Makedoniją, kuri leistų „aptvarkyti“ Balkanų žemėlapi, laviuoroti tarp didžiųjų valstybių. Šiems siekimams įvykdyti ji kelis kartus — 1913, 1915, 1941 m. — užpuola kaimynus graikus. Šių įvykių pamokyti graikai reikalauja su Bulgarija sieną išlyginti ir užimti Rodopo aukštumą, kuri apgyventa vienu musulmonų.

Antrasis Graikijos reikalavimas iš Albanijos, kad pastaroji užleistų šiaurės Epirą, per kurį vokiečiai užpuolė Graikiją 1941 m. Kovą dėl šios srities ypač įtempia tų dviejų kraštų santykius. Dabatinė Albanija, atsidūrus už sovietų nugaros, nuolat provokuoja graikus, kurie Tsaldario lūpmis reikalauja: „Į pietus nuo Vallona du trečdaliai gyventojų 1912 metais kalbėjo graikiškai. Mes reikalaujame sienos, kuri 1920 m. mums buvo pripažinta britų, amerikiečių ir prancūzų“.

Graikų komunistai, norėdami įtemti santykius su britais, reikalauja iš jų Kipro salos. E.A.M. tvirtina, kad ten yra nemaža graikų komunistų, norinčių susijungti su tėvyne.

Kai kuris elementas reikalauja šiaurinės Trakijos, kuri priklauso Turkijai. Ir vėl pasigirsta balsas, kad tuo būdu būtų įtempiami santykiai su turkais. Graikai ir turkai dabar suartinti tarptautinių jėgų žaismo ir todėl negali vaidytis dėl kurios nors srities.

Graikija dabar pergyvena įtemptą politinį laikotarpį, kuriame norima sustiprinti geopolitinę padėtį. Bulgarija ir

JAV SENATORIŲ PAREIŠKIMAS

Senatorius Vandenbergas neseniai pareiškė: „Mūsų draugams sovietams pavyko sutrukdyti net užuomazgoje Vokietijos ir Austrijos svarbiausias problemas svarstyti. Atominės bombos paslapties išdavimas būtų nedovanotina klaida iki pasaulio taika nėra patikrinta“.

Michigano senatorius Fergusonas nurodė: „Tretysis pasaulinis karas bus neišvengiamas, jei kitos galybės nėra apsisprendusios pasaulinę taiką išlaikyti, kaip JAV“.

Prez. Trumanas atšaukė statyti 5 milijonus laivus, kol dabartinis JAV laivynas įgalina vienu ypu perkelti 600.000 karių su visa apranga. Minėti nauji laivai mažai ką pagelbėtų.

— **Bruselis.** Belgų fašistų partijos vadas Leon Degrelle, kurį Ispanija pasižadėjo išduoti Belgijai, dingio iš lijoninės, kurioje jis buvo policijos priežiūroje.

Albanija, paraudonavę kaimynai, iš anksto reikalauja pozicijų — Makedonijos ir priėjimo prie Egejaus. Šis politinis žaismas, gal būt, labiausiai įkaitino atmosferą Taikos konferencijoje, kurioje Graikija yra santarvininkų pusėje. Ir visa tai ateityje lemia ne iš pralieto kraujo lašų rožėms išaugti, bet rožių laukus krauju apšlakstyti.

TARPTAUTINIS ĮTEMPIMAS

Turkija — geležinio susiklausymo ir tarptautinės politikos sukuriuose puikiai laviruojas kraštas, yra nepaprasto įtempimo padėtyje. Jos kaimynas Graikija tą įtempimą tik neseniai pajuto. Kova dėl Dardanelių netiesiog ir ją paliečia. Sovietų ambasadorius admiralas Rodionov pasitraukia į sausumą — į Maskvą. Anglosaksų karo laivų ir lėktuvų eskadros atsiduria prie graikų žemės. Pirėnai tampa milžinišku karo uostu. Manuilski, tariamas Ukrainos atstovas, ilgoje kalboje kaltina britus už kariuomenės laikymą Graikijoje, o graikus už reakcionierišką politiką ir balsavimo suklastojimą. Refrenas — maskviškis radijas ir spauda su dideliu įkarščiu puola britus.

Graikijai atstatyti komiteto pirmininkas Filaretos ir nebūdamas komunistu, linksta manyti, kad Dardanelių netrukus atsidurs Maskvos rankose. Jis dejuoja dėl krašto nuniokojimo. Stovinčius nuosaliai nuo Maskvos politikos verčia nuogastauti, kad anglosaksai nepadarytų nuolaidų. Garsios Elenų žemės aplinkoje viešpatuoja neramumas. Mitais apsupti Dardaneliai tampa kovos objektu. Diplomatai traukiasi. Ju vieton stoja kariai, kurie nežada taikos išvargusiems senų narsuolių ainiais.

Sienu pertvarkymas

New Yorkas, IX. 7. „New York Times“ skelbia Reuterio žinią kad Paryžiaus gerai informuotose sluoksniuose ir Taikos konferencijos užkulisuose plačiai kalbama, kad Sovietai yra nusistatę peržūrėti lenkų — sovietų sieną ir grįžti prie 1939 metais buvusios. Lenkija todėl turėtų grąžinti Vokietijai anglimi ir pramone turtingas Silezijos sritis.

Pagal naują sienos pertvarkymą Galicija būtų grąžinta Lenkijai. Vilniaus klausimu nepasisakoma.

„Le Monde“ specialus korespondentas rugsėjo 5 d. numerio dėjo: „Breslau paskelbtu nuostatu visi vokiečių tautybės darbininkai specialistai ir pagalbiniai darbininkai pirmiausia yra išsijojami prieš siunčiant į Vokietiją. Specialistai paliekami vietoje iki atskiro parėdymo“.

Lenkų spaudos agentūra, aiškindama šį nuostatą, nurodo, kad siekiama vokiečius išstumti iš Silezijos. Pirmu atveju iš ten išsiunčiama 800.000 vokiečių, kurių 120 t. iš Aukštosios, 680.000 iš Žemosios Silezijos. Pastarojoje imamas griežtų priemonių, nes vokiečių šaltinių žiniomis, ten persveria vokiečiai, o ne lenkai.

Nuo Aukštosios Silezijos iki Štetino ūkiška padėtis yra pagerėjusi, kai lenkai pradėjo tą sritį tvarkyti, Sovietams ją apleidus.

Šie reiškiniai rodo, kad minėtas sienų pertvarkymas gali būti svarstomas tik teoriškai. Lenkų informuoti sluoksniai skelbia, kad toji žinia neturinti rimto pagrindo. Galimas dalykas, kad Sovietai tik daro bandymą vokiečiams įsiteikti.

DAUGIAU NESPROGDINS ATOMINIŲ BOMBŲ

New Yorkas, IX. 9. Vakar spaudos konferencijoje prez. Trumanas pareiškė, kad jis nesutiko duoti leidimą susprogdinti trečiąją atominę bombą eksperimentiniais tikslais. Prezidentas tvirtino, kad kariniai organai turi pakankamai medžiagos savo tyrimams iš iki šiolei susprogdintų bombų.

Si bomba turėjo būti susprogdinta 2—3 kilometru gilmėje ateinančių metų balandžio mėnesį.

ČEKOSLOVAKIJOS KARINĖ Į MASKVĄ

Maskva, IX. 9. Šiomis dienomis į Maskvą atvyko Čekoslovakijos karinė misija, pirmininkaujama Čekoslovakijos kariuomenės vado.

— **Praha.** Libau miesto magistratas išleido parėdymą, kad visi ten dar likę vokiečiai turi aplankyti buvusio gauleiterio Heinleino viloję įrengta nacių piktadarybių parodą. Už nelankymą grąšinama didėlėmis baudomis.

LENKIJOS TRAGEDIJA

Rugsėjo 1 d. suėjo septyneri metai, kai ankstyvą tos dienos rytą ties Lenkijos miestais, aerodromais, geležinkelio stotimis suirzgė Goeringo oro mašinos ir sudundėjo pirmieji bombų sprogimai. Šie garsai nulėmė antrąjį pasaulinį karą, o Lenkiją didžiulę jos tautos tragediją.

Tą dieną vokiečių armijų grupės iš Čekoslovakijos, iš Silezijos ir iš Ryprusių suėmė Lenkiją savo plieno ir ugnies replėmis. Lenkijos armija spyrėsi herojiškai, net desperatiškai, tačiau, dar iš rytų prisidėjus sovietų armijų puolimui, po aštuoniolikos dienų kovos ji buvo sutriuškinta. Hitleris gavo progą paskelbti, kad Lenkijos valstybė neatstatoma sunaikinta. Lenkų tautai jis užkabino geltoną raidę „P“, pasmerkė ją ne tik beteisei niekinimo padėčiai, bet ir išnaikinimui, pristatė jai koncentracijos stovyklų, milijonus išvarė vergų darbams ir bado mirčiai į Vokietiją. Lenkijos karininkai, kuri su tokiu entuziazmu ir pasiaukojimu stėjo ginti savo krašto ir kuri taip tikėjo savo pergalės žygiu į Berlyną, buvo bemaž visa išnaikinta — viena dalis žuvo Vokietijos nelaisvėje, kita — Sovietuose (vien Katyno miškas prigludė 10 tūkst. nežinia katro priešo nužudytų karininkų).

Karo aukų lenkų tauta nepasišykstėjo ir valstybei žlugus. Okupacijos metu krašto viduje susidarė ištisa požeminė partizaninė armija, kuri kovojo su vokiečiais iki pat karo pabaigos. Užsieniuose, sąjungininkų pusėje iš pabėgėlių ir emigrantų vėl susidarė šimtus tūkstančių karių skaitanti lenkų armija, kurios daliniai kovėsi Maginot linijoje, aviacijos eilėse gynė Londoną, pasižymėjo Afrikoje ties Tobruku, Italijoje ties Monte Casino ir daug kur kitur. Varšuvos sukilimo 1944 metų rudenį aukos apvainikavo Lenkijos pastangas antrajame pasauliniame kare.

Karas pasibaigė. Lenkijai jis atsiėjo 7 milijonus gyvybių ir keliais atvejais griautą ir išgriautą, sunaikintą kraštą. Bet laimėjo Lenkijos sąjungininkai. Visokeriopa logika sako, kad to laimėjimo rezultate Lenkija turėjo gauti ir atitinkamą pagal sudėtą aukas atpildą. O ištikrųjų? Iš tikrųjų čia ir reikia pasivaizduoti lenkų tautos tragediją, kuri, berods, neturi pavyzdžio visoje žmonijos istorijoje ir ne jos didumo ir skaudumo atžvilgiu, o tomis politinių sukybių aplinkybėmis, kuriomis ta tragedija Lenkiją ištiko.

Lenkijos pasidalinimas ir užpuolimas buvo nulemtas Vokietijos ir Sovietų 1939 m. rugpjūčio 23 d. sutartim. Karo rezultate vienas tos sutarties partneris, Lenkijos dalybininkas, žlugo. Tačiau kitas, So-

vietai, Jaltoje, dabar jau ne su Lenkijos priešu, o su jos sąjungininkais, išsidera Lenkijos padalinimą iš naujo. Vietoj atskirtų plotų rytuose ji gauna taip pat nemažus plotus vakaruose. Bet rezultate Lenkija teritorijos atžvilgiu palieka mažesnę, negu buvo prieš karą. Galime laikyti, kad rytuose iš Lenkijos atimtos žemės nebuvo lenkiškos, tačiau vakaruose gautų žemių didesnė dalis dar mažiau lenkiška.

Konstitucinė Lenkijos vyriausybė, kuri egzilyje vadovavo kovai su užpuolikais, vėl gi tam tikrų susitarimų rezultate turėjo likviduotis, bent oficialiai, vadinamos liaudies vienybės vyriausybės Varšuvoje naudai. Pastaroji Lenkijos sąjungininkų buvo pripažinta su sąlyga, kad ji Lenkijoje įgyvendins demokratine santvarka, praveddama demokratinius rinkimus. Nedaug laiko tepraėjo, ir štai ta „liaudies vienybės“ vyriausybė į JAV notą atrežia, kad rinkimai yra Lenkijos vidaus reikalas. O kodėl dabartinėje Lenkijoje nėra ir negali būti laisvų demokratinių rinkimų, mums aiškinti nereikia.

Visi tie lenkai, kurie karo metu už Lenkijos ribų kovojo už Lenkijos reikalus, iš anapus geležinės uždangos dabai apšaukti fašistais, reakcionieriais, Lenkijos priešais. Daugybė buvusių Lenkijos kovotojų šiandien negali grįžti į savo tėvynę. Gal būt, pastarųjų tarpe yra daug senosios bajorinės Lenkijos šalininkų, bet jie yra savo tėvynės patriotai ir todėl jų padėtis be tėvynės yra ne tik nepavydėtina, bet stačiai tragiška.

Be šitų faktų, Lenkijos tragediją ypač vaizduoja tai, kad Paryžiaus Taikos Kongreso užduriuose, kur galima nugirsti mažųjų tautų apeliacijos į Atlanto Chartą šauksmus, girdėti ir lenkų balsas. Antrojo pasaulinio karo nugalėtojų sąjungininkės Lenkijos žmonės taip pat šaukiasi Atlanto Chartos ir pasaulio sąžinės. Keista, bet taip yra. Būtent — Prancūzijoje gyvenančių lenkų sąjunga, Lenkų katalikų sąjunga Prancūzijoje ir buvusių lenkų karių organizacija yra įteikusios Taikos Kongreso pirmininkui memorandumus, kuriuose lenkų tautos vardu (nes tik iševijoje esą lenkai gali ir turėti teisę pasakyti tikrą lenkų tautos valią) reiškia pageidavimus, kurie sykiu pavaizduoja ir dabartinę Lenkijos politinę padėtį.

Tie pageidavimai yra tokie.

1. Gražinti Lenkijai tikrąją nepriklausomybę ir pašalinti iš jos teritorijos okupacinę kariuomenę, taip pat šalia jos veikiančią politinę policiją.

2. Revizuoti tuos Teherano, Jaltos, Potsdamo susitarimų nuostatus, kurie nesutinka su Atlanto Chartos dvasia ir

tarptautinio moralumo dėsniais.

3. Atšaukti pripažinimą Maskvos pastatytai laikinajai vyriausybei Varšuvoje, nes ta vyriausybė neištesėjo pasiimtų įsipareigojimų ir parodė pasauliui, kad neturi lenkų tautos pasitikėjimo, kad ji negali jos valdyti demakratiniais pagrindais.

4. Suteikti lenkų tautai galimumą pareikšti savo valią laisvuose demokratiniuose rinkimuose, kurie turi būti pravedti, kontroliuojant bešališkiems stebėtojams.

5. Kol bus sudaryta vyriausybė laisvų demokratinių rinkimų rezultate, vėl pripažinti konstitucinį Lenkijos prezidentą ir jo sudarytą legalią vyriausybę.

6. Talkinti Lenkijai visoms Jungtinėms Tautoms pripažintą principą, kad jų teritorinis integralumas negali būti pažeistas vienašališku jėgos aktu ir galutinai pripažinti Lenkijos sienas prie Oderio ir Nisos, kad tuo būdu ji būtų apsaugota nuo naujos jų agresijos.

Iš šių lenkų keliamų reikalavimų išplaukia išvada, kad Lenkija neturi nepriklausomybės, kad jos tautinės aspiracijos nesuderintos su Atlanto Chartos dvasia, kad ją valdo iš šalies pastatyta vyriausybė, kad Lenkijoje nėra demokratinės santvarkos, kad, pagaliau, ir Lenkijos sienos nėra tvirtai sutvarkytos.

Ir turime pripažinti, kad tai yra teisybė. Galima buvo laukti, kad šio karo rezultate senos bajoriškos fanaberijos papročiais tvarkoma Lenkija žlugs, tačiau, kad ji, kuri pirmoji atsidūrė pragaištingo karo verpete, kurios pusėje buvo sąjungininkai nugalėtojai, atsidurs greta mažųjų sutryptųjų tautų, to niekas ir spėdamas nebūtų galėjęs atspėti.

Tai ir yra ypatinga lenkų tautos tragedija.

Kaip vyksta DP patikrinimai

„Stars and Stripes“ pranešimu, DP skyriaus G 5 vykdytojas plk. R. F. Bellack pareiškė, jog iš 300.000 lenkų bei pabaltiečių, pareikusių pageidavimą likti UNRRA stovyklose ir nenorinčių grįžti tėvynėn, jau patikrinta 35–40 %. Iš jų 8 % esą pašalinti iš DP stovyklų ir turėsią įsijungti į vokiečių ūkį. Pasak Bellacko, dauguma pašalintųjų atvyko į Vokietiją iš Rytų Europos prieš 1939 m. rugsėjo 1 d. Bellack pareiškė, jog tarp DP esą susekta ir karo nusikaltėlių, kurie prievarta gražinti į savo tėvynes. Tačiau tokių buvę maža.

NEPRIIMTI AMERIKIEČIŲ ZONOJE GALI GRĮŽTI Į BRITŲ ZONĄ

„Latviešu Zinas“ žiniomis tie paleisti iš karo nelaisvės pabaltiečiai, kurie iš anglų zonos buvo atvykę į amerikiečių zoną, bet čia nebuvo

„MUENCHENE IŠAIŠKINTAS PRIEŠRAUDONASIS JUDĖJIMAS?“

Tokia antraštė amerikiečių karių laikraštis „Stars and Stripes“ įsidėjo straipsnį, kuriame rašoma: „Veikiantis pagrindinis organizuotas antisovietiškas judėjimas pietinėje Vokietijoje ir Austrijoje buvo atidengtas nelegaliai išleistame 158 psl. žurnale „Pur or la Liberte des Peuples“ („Už tautų laisvę“). Žurnalas išleistas dešimčia kalbų. Apie šios organizacijos narių skaičių nėra žinių, tačiau galima iš paties leidinio spresti, kad tai nėra tik kažkoks komitetas.

Žurnalas yra atspausdintas ir platinamas nelegaliai. Jis yra griežtai antirusiškas ir anti — Titiškas. Jame rašoma apie „tautų revoliuciją“, siūloma sudaryti „juodąją bolševikų nusikaltimo knygą“, kaltina NKDV už nužudymą 12.000 lenkų karininkų Katynėje. Jis siūlo „laisvų tautų, valstybių sąjungą“: Pabaltijo, Balkanų, Juodosios jūros ir Kaukazo, Turkestano ir Sibiro“. Toliau laikraštis paliečia, kaip tipiškus, šiuos žurnalo straipsnius: „Gruzija yra prieš bolševizmą“, „Ukrainiečių armijos sukilėlių eilėse dėl laisvos Jugoslavijos“, „Turkstanų tautos kovos“, „Pogrindžių judėjimas Lietuvoje“. Žurnalas kaltina rusus, kad jie Nuernbergo byloje veikia kaip kaltintojai ir teisėjai, kai tuo tarpu jie patys yra kalti. Straipsnis baigiamas žurnalo ištrauka, kurioje atkreipiamas dėmesys rusų tautos ir dabartinį Vokietijos likimą, kurio gali sulaukti ir ji, pasauliui anksčiau ar vėliau sukilus prieš raudonąją, karą pralaimėsiantį, bolševizmą, turėtų sunkiai dirbti ne dėl savo pačios interesų, bet savo nugalėtojų.

priimti į DP stovyklas, gali grįžti į anglų zoną, i buv. karių stovyklas.

Tas pats laikraštis rašo, kad latvių ištautos ir organizacijos toliau tesia savo pastangas naudai tų DP, kurie į amerikiečių zoną atvyko po 1945 rugpjūčio 1 dienos arba kurie atbėgo į Vokietiją jau 1941 m. (Šitie „zonininkai“ ir „repatrijantai“, kaip žinia, per dabartinius patikrinimus kai kur iš DP stovyklų amerikiečių zonoje buvo pašalinti).

Į UŽSIENĮ IŠVYKTI DRAUDŽIAMA

Pietų Amerikos lietuvių spaudos pranešimu, Tarybų Lietuvoje neseniai paskelbtas parėdymas, griežčiausiai uždraudžias žmonėms išvykti į užsienį. Tie, kurie mėgins slaptaibėgti ir bus enkavedistų sugauti, bus šaudomi vietoje, o kuriems pavyks pabėgti, tai už juos atsakys šeima.

TĖVYNĖS MEILĖS IR VILTIES SUSTIPRINIMO ŠVENTĖ

RUGSĖJO AŠTUNTOSIOS MINĖJIMAS KIRCHHEIME

Antrąją Tautos šventę ištremime, kur visi lietuviai gyvena tarp lūkesčių ir vilčių, vėl kada nors pamatyti savo gimtąjį kraštą, Kirchheimo lietuvių bendruomenė pradėjo pamaldomis bažnyčioje. Pamaldos šį kartą buvo ypač išpūdingos, nes Mišias laikė ir šventei pritaikytą pamokslą pasakė Sv. Sosto Delegatas Mons. F. Kapočius ir laikė pamaldų pirmą kartą praskambėjo kompozitoriaus St. Kalvaičio sukomponuota giesmė „O Dieve“. Kompoziciją išpildė Insbruko operos solistas Paulius Rutenis. Solistė Sofija Kudokienė išpildė St. Simkaus „Oi greičiau, greičiau“ ir Tosti „Norėčiau mirti“, susilaukusi publikos smarkaus pritarimo. Smuikininkai Vyta Jančys ir A. Kačanauskas išpildė Vyta Jančio varijacijas liaudies dainų temomis „Anoj pusėj Nemunėlio“. Ir solistų ir smuikininkų išpildymas padarė klausytojams gilaus įspūdžio. Akomponavo visiems komp. St. Kalvaitis.

N. Mazalaitės dar nespėjusi dainuoti kūrinių „Kareivis Jonas“ skaitė aktorius Antanas Škėma. Kūrinys savo turiniu idėjomis ir mūsų dabatinei lietuvių būčiai aktualus. Rašytojas Vytautas Alantas paskaitė iš savo kūrybos, o aktorė A. Gužauskaitė padėklamavo K. Inčiūros eilėraštį „Tėviškė“.

Po koncerto visi Tautos šventės minėjimo dalyviai susirinko sodelyje ties T.B. Apylinkės Komitetu, kur skautams išsiriškiavus sugiedojo „Marija, Marija“, Tautos Himną ir nuleido tautinę vėliavą. Iškilmės sutraukė šiek tiek ir svetimtaučių žiūrovų.

Oficialioji akto dalis baigta Tautos Himnu. Komp. St. Kalvaičiui akomponuojant pradžios mok. mokinė Ara Danilevičiūtė pašoko valsa, tuomet pradėdama minėjimo koncertinę dalį. Stipriai nuskambėjo St. Kalvaičio pianu paskambinta jo pačio kiek perkomponuota liaudies daina „Sutems tamsi bendruomenės vardu ir pareiškė įsitikinimą, kad kaip latviai taip ir lietuviai vėl netrukus grįš į savo gimtuosius kraštus.

Prof. dr. Alminauskas paskaitė turiningą paskaitą iš Lietuvos istorijos, padarydamas perspektyvas dabarčiai ir atečiai. Jis pabrėžė, kad mūsų laikais, nežiūrint net didžiausio Lietuvos didžiųjų kaimynų spaudimo, ir pastangų, lietuvių tautos išnaikinti ar nutautinti nebegalima ir kad atečiai mes turime kuo didžiųjų vilčių.

Prof. dr. Alminauskas paskaitė turiningą paskaitą iš Lietuvos istorijos, padarydamas perspektyvas dabarčiai ir atečiai. Jis pabrėžė, kad mūsų laikais, nežiūrint net didžiausio Lietuvos didžiųjų kaimynų spaudimo, ir pastangų, lietuvių tautos išnaikinti ar nutautinti nebegalima ir kad atečiai mes turime kuo didžiųjų vilčių.

Oficialioji akto dalis baigta Tautos Himnu. Komp. St. Kalvaičiui akomponuojant pradžios mok. mokinė Ara Danilevičiūtė pašoko valsa, tuomet pradėdama minėjimo koncertinę dalį. Stipriai nuskambėjo St. Kalvaičio pianu paskambinta jo pačio kiek perkomponuota liaudies daina „Sutems tamsi

Oficialioji akto dalis baigta Tautos Himnu. Komp. St. Kalvaičiui akomponuojant pradžios mok. mokinė Ara Danilevičiūtė pašoko valsa, tuomet pradėdama minėjimo koncertinę dalį. Stipriai nuskambėjo St. Kalvaičio pianu paskambinta jo pačio kiek perkomponuota liaudies daina „Sutems tamsi

Komp. St. Kalvaičiui akomponuojant pradžios mok. mokinė Ara Danilevičiūtė pašoko valsa, tuomet pradėdama minėjimo koncertinę dalį. Stipriai nuskambėjo St. Kalvaičio pianu paskambinta jo pačio kiek perkomponuota liaudies daina „Sutems tamsi

Stipriai nuskambėjo St. Kalvaičio pianu paskambinta jo pačio kiek perkomponuota liaudies daina „Sutems tamsi

MINĖJIMAS NŪRTINGENE

Nuertingenas. Rugsėjo 8—ji Nuertingene buvo iškilmingai paminėta. 10 val. įvyko pamaldos vietos katalikų bažnytelėje. Skautai pamaldose dalyvavo organizuotai. Maldos žodžiai ir gilus susikaupimas skrido į tolį esančią už geležinės užtvartos nelaimingąją tėvynę... Tyliai groja vargonai, kaip tylus yra mūsų liūdesys ir gili yra mūsų nelaimė... Iš šimtų krūtininių išsiveržia tautos himno žodžiai, ir drėgnos akys nukrypsta į trijų spalvų tautinę vėliavą. Ši kukli svetimos žemės bažnytelė paliks liudininkę, su kokia širdžiai išblaškytosios tautos vaikai minėjo kartą savo Nepriklausomybės šventę ir savo didingosios praeities atminimą.

SPORTAS

VASAROS SPORTO ŠVENTĖ

Wiesbaden. Rugpjūčio 31 — rugsėjo 1 d.d. Wiesbadene įvyko lengvosios atletikos rungtynės, kuriose dalyvavo lietuvių, lenkų, estų ir latvių lengvaatlečiai. Techniškos rungtynių pasekmės:

vyrų grupė — 100 m Miškinis K. 12,2; 400 m Garaneš (Latv.) 57,8; 3000 m Grodenas 10:35,7; 4×100 m Miškinis K., Blankus, Bytautas, Aižinas 50,0; šuolis į tolį Jaudegis 5,73; šuolis į aukštį Aižinas 1,55; trišuolis Aižinas 11,72; šuolis su kartinimi Jaudegis 2,48; diskas Jepsis (Latv.) 32,20; rutulys Jaudegis 12,70; ietis Jaudegis

46,02; granata Jaudegis 64,29; kūjis Nausėda 25,32; motoryų grupė — 60 m Meškauskaitė 8,5; 1000 m Gangnuss (Latv.) 13,1; 4×100 m Meškauskaitė, Žemaitytė, Milašytė, Vinickaitė; šuolis į tolį Meškauskaitė 4,15; į aukštį Jelmokaitė 1,25; diskas Labanauskaitė 23,93; rutulys Labanauskaitė 10,23; jaunių grupė — 100 m Vargs (E) 12,2; 1000 m Rakauskas 3:16,4; 4×100 m Kovilskis, Keleris, Slėnis, Rakauskas 53,5; į tolį Vargs (E) 5,51; į aukštį Vargs (E) 1,50; trišuolis Rakauskas 11,13; šuolis su kartinimi Gangnuss (Latv.) 1,95; rutulys Rakauskas 12,00; diskas Pres (Latv.) 31,13; granata Ansons 56,50; ietis (vyrų) Vargs (E) 36,52.

Meninę dalį atliko gimnazijos mokiniai ir operos solistė S. Adamaitienė. Kartu su jos nuotaikingomis lietuviškomis dainomis mes visi vienai valandėlei persikėlėme į savo tolį esančiąją tėvynę.

Meninę dalį atliko gimnazijos mokiniai ir operos solistė S. Adamaitienė. Kartu su jos nuotaikingomis lietuviškomis dainomis mes visi vienai valandėlei persikėlėme į savo tolį esančiąją tėvynę.

Meninę dalį atliko gimnazijos mokiniai ir operos solistė S. Adamaitienė. Kartu su jos nuotaikingomis lietuviškomis dainomis mes visi vienai valandėlei persikėlėme į savo tolį esančiąją tėvynę.

Meninę dalį atliko gimnazijos mokiniai ir operos solistė S. Adamaitienė. Kartu su jos nuotaikingomis lietuviškomis dainomis mes visi vienai valandėlei persikėlėme į savo tolį esančiąją tėvynę.

Meninę dalį atliko gimnazijos mokiniai ir operos solistė S. Adamaitienė. Kartu su jos nuotaikingomis lietuviškomis dainomis mes visi vienai valandėlei persikėlėme į savo tolį esančiąją tėvynę.

Meninę dalį atliko gimnazijos mokiniai ir operos solistė S. Adamaitienė. Kartu su jos nuotaikingomis lietuviškomis dainomis mes visi vienai valandėlei persikėlėme į savo tolį esančiąją tėvynę.

Meninę dalį atliko gimnazijos mokiniai ir operos solistė S. Adamaitienė. Kartu su jos nuotaikingomis lietuviškomis dainomis mes visi vienai valandėlei persikėlėme į savo tolį esančiąją tėvynę.

KRONIKA

ISTEIGTAS SKAUTŲ TUNTAS

Nuertingenas. „Gedimino Pilies“ skautų vietininkija vyr. skautininko įsakymu tapo perorganizuota į tuntą. Šiaja, kartu ir tautos šventės — rugsėjo 8 d., proga įvykusioje tunto sueigoje dail. K. Žilinskas tuntiui įteikė pilies fone nupieštą D.L.K. Gedimino atvaizdą ir palinkėjo skautams kitais metais rugsėjo aštuntąją švesti Gedimino pilyje — Vilniuje. Naujai įsteigtą tuntą sveikino Technikos Mokyklos dir. Dr. inž. M. Baublys, gimnazijos vardu — jos insp. K. Pažemėnas ir kolonijos vardu — LTB komiteto pirm. Ig. Grigaliūnas.

TAUTINĖS MARTIROLOGIJOS MEDŽIAGA RINKAMA TOLIAU

Įsikūrus Lietuvos Antinacinės Rezistencijos Politinių Kalinių Sąjungai, Tautinės Martirologijos medžiaga renkama ir toliau. Šis darbas yra pavestas naujai išrinktos Valdybos nariui stud. med. Jonui RIMASIAUSKUI (Adresas: BONN — Oberkassel (Siegkreis) Studentenheim, DP Camp.).

Jam ir prašoma siųsti visą medžiagą liečiančią mūsų Tautos kankinius, patelkiant šias žinias: vardas pavardė, profesija, kada areštuotas, kur buvo kalintas, mirimo data ir aplinkybės, sudegintas ar palaidotas ir kur, jei žinoma, ir kada, žinias suteikusių asmenų smulkus adresas.

Turintieji platesnių žinių prašomi ir jas pranešti.

Pastaba: Nacių aukų (nukankintų) šeimos prašomos tuo pačiu adresu pranešti apie savo gyv. vietą ir apie savo padėtį.

KREPŠINIS NUERTINGENE

Nuertingenas. Rugsėjo 8 d. įvyko draugiškos krepšinio rungtynės tarp Nuertingeno stovyklos — Technikos Mokyklos kombinuotos ir vietos gimnazijos. Rungtynės laimėjo kombinuotas penketukas rezultatu 34:22 (14:8).

APŽVALGA

Lithuanian Newspaper. Permitted by UNRRA Team 513. Išėina 3 kartus per savaitę: antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Leidžia ir redaguoja Redakcinė Kolegija. Ats. red. Alb. Valentinas. - Prenumerata 1 mėn. - RM 6.-; atskiras numeris 50 pf. Redakcija: Nürtingen (Württ.), Katharinenstr. 31/1. Administracija: Kirchheim-Teck, Kребenstr. 18. - Ein. s-ta: Apžvalga Giro-Konto Nr. 2255 in Sparkasse Kirchheim-Teck (14a). Spaudžia: A. Gottliebs & J. Oßwalds Buchdr., Kirchheim-Teck.